

Матеріали ЦПО до засідання вченої ради ДЗВО УМО НАПНУ
20.09.2023р.

Про дослідження проблеми трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти

Зазначена проблема досліджується в ЦПО у межах теми НДР «Трансформація професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти» (реєстраційний номер УкрІНТЕІ 0120U104637, дата реєстрації 30.10.2020р.).

Загальні відомості.

Класифікаційна група наукового дослідження – прикладне.

Підстава для виконання наукового дослідження – рішення Вченої ради Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» «Про схвалення теми НДР ЦПО «Трансформація професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти» (протокол № 1 від 21 січня 2020 р.)».

Пріоритетний напрям, проблема дослідження обрані відповідно до «Пріоритетних напрямів (тематики) наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок Національної академії педагогічних наук України» – напрям 10 «Освіта дорослих. Післядипломна освіта».

Виконавці наукового дослідження: головна організація-виконавець Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти»; кафедри-виконавці наукових підтем (кафедра менеджменту освіти та права, кафедра психології управління, кафедра філософії і освіти дорослих, кафедра професійної і вищої освіти, кафедра відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних комунікацій).

Наукові керівники дослідження:

Сорочан Т. М., доктор педагогічних наук, професор, директор Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО УМО;

Карташова Л. А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій;

Бондарчук О. І., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології управління;

Рябова З В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту освіти і права;

Сергеєва Л. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної і вищої освіти.

Відповідальний виконавець від ЦПО – Пуховська Л.П., доктор педагогічних наук, професор кафедри ФОД.

Відповідальні виконавці від кафедр: Отамась І.Г., кандидат історичних наук, доцент кафедри ПВО; Коврига О.С., кандидат наук з державного

управління, доцент кафедри МОП; Антощук С.В., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри ВОСІКТ; Пінчук Н.І., кандидат психологічних наук, доцент кафедри ПУ.

Склад виконавців: науково-педагогічних працівників – 52, із них 17 докторів наук, професорів, 26 кандидатів наук, доцентів, а також аспірантів, здобувачі PhD – 34 особи.

Актуальність теми дослідження. Актуальність дослідження зумовлюється запитом суспільства і держави, особистісними освітніми потребами щодо трансформації як швидкої якісної зміни показників професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників. Трансформаційне навчання на основі цифрових технологій у системі підвищення кваліфікації має забезпечити відповідність компетентностей споживачів освітніх послуг вимогам сучасного ринку праці.

Відкритий університет післядипломної освіти створює передумови для безперервності, доступності, варіативності, можливості вибору змісту і форм професійного розвитку. Трансформація професійного розвитку фахівців з використанням цифрових технологій у відкритому університеті потребує розроблення варіативних моделей, що є стратегічним напрямом дослідження і визначає його наукову новизну. Важливими є досвід, умови і особливості реалізації варіативних моделей трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників, що зумовлює практичне значення дослідження.

Розбудова післядипломної системи освіти як складника освіти дорослих України в умовах цифрового суспільства потребує аналітичного критичного осмислення і зосередження зусиль та задіяння інноваційних ресурсів для розв'язання проблем масової та розгалуженої формальної системи освіти. Серед основних проблем виокремлено: низький рівень забезпечення особистісної спрямованості та індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку слухачів; невідповідність існуючої системи професійного розвитку педагогів принципу «неперервне навчання протягом життя»; недостатнє забезпечення доступу до якісних освітніх послуг всіх і кожного, незалежно від місця проживання; низький рівень цифрових компетентностей фахівців як складника їх професійних компетентностей тощо. Одним із перспективних шляхів подолання окреслених проблем післядипломної освіти та забезпечення її динамічного розвитку є підвищення доступності якісної, конкурентоспроможної освіти відповідно до вимог та умов цифрового суспільства; забезпечення можливості формування індивідуальної траєкторії навчання кожного, хто навчається, згідно з їх особистісними здібностями та потребами на засадах навчання протягом життя; впровадження цифрових технологій навчання у відкриту систему післядипломної освіти.

Розроблення теоретико-методичних засад трансформації професійного розвитку фахівців в умовах цифровізації, включаючи формування цифрового освітнього середовища професійного розвитку фахівців в умовах відкритого університету післядипломної освіти, буде сприяти підвищенню рівня якості

освітніх послуг та ефективності підготовки фахівців. Створене інноваційне цифрове освітнє середовище в умовах відкритого університету післядипломної освіти сприятиме залученню широкого кола контингенту слухачів, забезпеченню якості відкритої освіти та трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Науковий апарат дослідження.

Мета – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити варіативні моделі і технології трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти.

Завдання:

1. Обґрунтувати методологію, теоретичні основи і концепцію дослідження.
2. Узагальнити науковий доробок вітчизняних і зарубіжних учених та проаналізувати освітню практику за проблемою дослідження.
3. Дослідити організаційно-педагогічні умови і механізми формування цифрового освітнього середовища професійного розвитку фахівців в умовах відкритого університету та обґрунтувати його концептуальну модель.
4. Охарактеризувати теоретико-методичні засади та розробити модель трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти.
5. Розробити, теоретично обґрунтувати та апробувати методичну систему професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти.
6. Здійснити наукове моделювання та практичну перевірку адаптивної моделі професійного розвитку керівних кадрів освіти, педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти.
7. Теоретично обґрунтувати та експериментально дослідити зміст, складники та показники психологічного благополуччя учасників освітнього процесу, визначити особливості їх урахування у змісті й процесі підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у відкритому університеті післядипломної освіти.
8. Розробити науково-методичний супровід практичного запровадження варіативних моделей і технологій трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти.

Об'єкт дослідження – професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Предмет дослідження – варіативні моделі і технології трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти.

Методи дослідження.

Загальнонаукові: ретроспективний та бібліографічний аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, порівняння для виявлення особливостей і тенденцій розвитку систем післядипломної педагогічної освіти і моделей професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в Україні і за рубежом; історико-педагогічний і логіко-системний аналіз, класифікація і систематизація фактичних і статистичних даних; аналіз філософської, психолого-педагогічної, методичної літератури для осмислення наукового доробку в контексті моделювання, визначення сутності, критеріїв та показників професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників, які навчаються в умовах відкритого університету післядипломної освіти;

емпіричні: бесіда, опитування, анкетування, тестування, інтерв'ю, експертні оцінки для виявлення особливостей професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників, які навчаються в умовах відкритого університету післядипломної освіти; наукове моделювання варіативних моделей: трансформації професійного розвитку, методичної та адаптивної моделі системи професійного розвитку фахівців в умовах відкритої освіти;

експеримент – для перевірки методичної системи професійного розвитку фахівців в умовах відкритої освіти;

статистичні: U-критерій Манна-Уїтні (для визначення динаміки мотиваційного стану учасників моніторингового оцінювання); непараметричний критерій G-знаків (для порівняння змін у стані розвитку досліджуваної ознаки); параметричний t-критерій (для оцінки достовірності відмінностей середніх значень у залежних вибірках). Для статистичної автоматичної обробки даних розробки таблиць, діаграм за допомогою програми MS EXCEL, Педагогічна статистика, Statistica 6.0, SPSS Statistics.

Інноваційні підходи до управління науково-дослідною роботою.

Уперше тема НДР має комплексний характер і досліджується спільно всіма кафедрами інституту як структурного підрозділу ДЗВО УМО НАПНУ. При цьому здійснюється колегіальне управління на засадах консолідованого лідерства, за умов якого досягається синергетичний ефект поєднання високого рівня компетентності наукових керівників, відповідальних виконавців, виконавців усіх кафедр та інституту в цілому в ході виконання завдань дослідження і технічного завдання.

Завдання дослідження віддзеркалюють пріоритетний напрям дослідження кожної кафедри, при цьому кожна кафедра робить внесок у досягнення мети і виконання завдань у цілому.

Етапи дослідження. Згідно з технічним завданням передбачено п'ять етапів дослідження, які віддзеркалюють послідовність наукового пошуку, розроблення теоретичних і методичних основ трансформації професійного

розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти, узагальнення, апробації і упровадження результатів. Виокремлено такі етапи: пошуково-узагальнюючий (грудень 2020р. – грудень 2021р.), теоретичний (грудень 2021р. – грудень 2022р.), експериментальний (грудень 2022р. – грудень 2023р.), апробації (грудень 2023р. – грудень 2024р.), упровадження. (грудень 2024р. – грудень 2025р.). Для кожного етапу визначено зміст робіт, склад виконавців, очікувані результати, особливості виконання завдань.

Практика НДР дозволила також виокремити етапи дослідження на основі соціального контексту. Фактично розроблення освітньої цифрової екосистеми УВУПО проводилося, починаючи з 2019 року, і на час підведення проміжних підсумків складається з трьох етапів.

Перший етап – підготовчий (2019р. – березень 2020 року). У цей період було проаналізовано джерела і практичний досвід щодо відкритої освіти та відкритих університетів, обґрунтовано концептуальні підходи до структури, інструментарію, організації освітнього процесу у відкритому університеті з урахуванням особливостей освіти дорослих, розроблено і апробовано автентичну платформу Adult Learning.

Другий етап – масове запровадження дистанційного навчання (березень 2020р. – лютий 2022р), пов'язане з пандемією COVID-19. Він характеризується використанням доробку науково-педагогічних і педагогічних працівників ЦПО у сфері дистанційного навчання для організації підвищення кваліфікації педагогів в системі формальної і неформальної післядипломної освіти. У цей період значно розширився запит на м'які навички для професійного розвитку, зокрема, щодо організації дистанційного навчання.

Третій етап – забезпечення трансформації професійного розвитку педагогів в УВУПО в часи війни (лютий 2022р. – по теперішній час). Цей етап бере відлік від дати неспровокованої агресії російської федерації проти України і широкомасштабного вторгнення агресора на територію нашої суверенної держави. Особливість цього етапу – затребуваність освітніх технологій, які дозволяють педагогам швидко переорієнтувати власну професійну діяльність на роботу в умовах кризи, воєнної і техногенної небезпеки. На перший план виходить запит щодо соціально-психологічної допомоги і професійно-педагогічної підтримки учасників освітнього процесу.

Результати НДР. Відповідно до мети, завдань і технічного завдання дослідження станом на 01.09.2023р. отримано такі основні результати.

Уперше розроблено концепцію, теоретико-методологічні основи трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників, та функціонування відкритого університету післядипломної освіти, сформульовано й визначено основні поняття за темою дослідження.

Теоретично обґрунтовано, розроблено і апробовано моделі, що забезпечують трансформацію професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників у відкритому університеті післядипломної освіти:

- модель відкритої цифрової екосистеми УВУПО у шести проєкціях із характеристикою її властивостей (модульна багатофункціональна модель УВУПО; цифрова екосистема УВУПО; управління УВУПО; процесуальна модель функціонування цифрової екосистеми УВУПО; організація освітнього процесу в УВУПО; індивідуальна траєкторія професійного розвитку – андрагогічний цикл);
- адаптивна модель професійного розвитку керівних кадрів освіти;
- логістична модель управління розвитком закладу професійної освіти;
- дворівнева модель моніторингу якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників;
- модель управління якістю підготовки конкурентоздатних фахівців у професійних навчальних закладах;
- модель партнерства бізнесу та закладу професійної освіти у забезпеченні якості підготовки конкурентоздатних фахівців на засадах менторства;
- модель управління інноваційною діяльністю закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

Розроблено і запроваджено сайт «Український відкритий університет післядипломної освіти» (Диплом I ступеня «За кращу наукову розробку» - Кириченко М.О., Сорочан Т.М., Карташова Л.А.).

Створено освітнє середовище відкритого університету післядипломної освіти з урахуванням особливостей освіти дорослих на основі автентичної платформи Adult Learning (Кириченко М.О., Олійник В.В., Сорочан Т.М., Ларін С.В.)

Обґрунтовано, організовано і запроваджено шість віртуальних кафедр для наукової і методичної комунікації, навчально-методичного супроводу освітнього процесу та забезпечення якості освіти (Сорочан Т.М., Карташова Л.А., Бондарчук О.І., Сергєєва Л.М., Рябова З.В., Просіна О.В., Антошук С.В., Бахмат Н.В. – за згодою).

Розроблено теоретичні основи і методикку практичного застосування технологій трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників у відкритому університеті післядипломної освіти: EdTech (Карташова Л.А., Сорочан Т.М.), експірієнс-технології (Сорочан Т.М., Карташова Л.А., Бондарчук О.І., Оліфіра Л.М.), освітнього наукового парку (Сорочан Т.М.), когнітивної взаємодії викладача-тьютора та слухача на основі креолізованих навчальних текстів (Скрипник М.І., Кравчинська Т.С., Волинець Н.П.), науково-методичний кейс «Set of competencies» (Масол Л.М.).

Окремі результати НДР віддзеркалюють специфіку наукової роботи кафедр.

Кафедра ПВО

Доведено, що формування фахівців інноваційного типу в сучасних галузевих університетах потребує синергії зусиль науково-педагогічних працівників усіх кафедр. Особливе місце в цьому процесі належить викладачам психолого-педагогічних дисциплін, які мають стати справжніми агентами змін у реалізації європейських професійних цінностей (соціальної відповідальності, людиноцентрованості, толерантності, взаємоповаги, міжкультурної взаємодії), розвитку компетентностей ХХІ століття, проектування індивідуальних траєкторій навчання студентів, створенні технологій партисипативного управління у вищій освіті. Політика закладу освіти має бути спрямована на підтримку професійного розвитку таких викладачів як запоруку вдосконалення та оновлення власного освітнього середовища, гуманізації суспільства в цілому.

Встановлено, що підвищення готовності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О до застосування цифрових технологій потребує відповідного рівня викладання на курсах, що передбачає розвиток умінь викладачів викладати дистанційно, швидко і якісно опановувати нове програмне забезпечення та застосунки, здійснювати обмін досвідом під час відкритих занять, взаємовідвідування занять в онлайн-режимі, науково-практичних конференцій та семінарів, майстер-класів. Узагальненню власного досвіду навчально-методичної та наукової діяльності, а також ознайомленню з доробками колег, сприяє діяльність викладачів з наповнення навчальними матеріалами особистих веб-кабінетів на платформі Українського відкритого університету післядипломної освіти.

Кафедра ФОД

На першому етапі дослідження здійснено наукове обґрунтування ключових понять теми дослідження, що складають теоретико-філософські засади професійного розвитку педагогів в умовах відкритої освіти: «конструктивізм», «когнітивізм», «когнітивна теорія мультимедійного навчання», «трансформаційна теорія навчання дорослих» та ін. За результатами дослідження видано термінологічний словник (укладений в паперовому та електронному варіантах). Словник представлено в електронній бібліотеці НАПН України (<http://lib.iitta.gov.ua/>) та здійснено його презентацію на інших ресурсних інструментах (зокрема, відеохостинг «Ютуб» <https://youtu.be/5U-8D2b4dMk?si=GaMJz8gIkY8YMiHg>). Завдання словника – представити термінологічне поле проблеми професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах цифровізації освіти. При укладанні термінологічного словника застосовано такі принципи: а) максимальна узгодженість термінології з поняттями міжнародних регуляційно-рекомендаційних документів ООН, ОЕСР, ЄС стосовно освітніх і дослідницьких просторів. Терміни і їх визначення доповнені базовими поняттями міжнародних регуляційно-рекомендаційних документів, що стало основою англійського перекладу кожного представленого терміну. Особливо взято до уваги відомі у світовому освітньо-науковому просторі словники, глосарії й тематичні енциклопедичні видання, що стосуються сфери освіти дорослих; б) істотне розширення

термінології з професійного розвитку педагога через взаємозв'язок з різними суспільними процесами на національному, європейському й світовому рівнях в умовах цифровізації суспільства та відкритої освіти; в) відтворення концептів головних напрямів досліджень, які здійснюються науково-педагогічними працівниками кафедри; д) осучаснення термінологічного матеріалу з проблеми освіти дорослих. Матеріали словника активно використовуються викладачами в освітньому процесі курсів підвищення кваліфікації з різними категоріями слухачів. На цьому етапі узагальнено вітчизняний та закордонний досвід у розумінні новітніх процесів в освіті дорослих, здійснено огляд, відбір і структурування джерел, що складають бібліографію з проблеми професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників у цифрову еру: історія, проблеми, виклики.

На другому етапі дослідження дослідницька група кафедри зосередилася на вивченні й аналізі філософських та психолого-педагогічних засад, сутності, чинників цифровізації освіти, цифрового підходу в інноваційності цифрового підходу в професійній діяльності андрагогів у системі підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, особливостях діяльності відкритих університетів тощо. Проаналізовано провідні концепти й моделі освіти дорослих у світовому, європейському й українському освітньо-наукових просторах; розкрито їх структурні модифікації та перспективи використання з метою трансформації професійного розвитку наукових і науково-педагогічних працівників в умовах цифровізації освіти й науки. У світлі результатів міжнародних порівняльно-педагогічних досліджень охарактеризовано ймовірні сценарії розвитку освіти дорослих в Україні до 2030 р.

Теоретично обґрунтовано принципи відбору та структурування змісту підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах онлайн навчання, зорієнтованого на формування креативного простору; розроблено класифікацію креолізованих навчальних текстів та матрицю відбору, створення і модифікації креолізованих навчальних текстів для когнітивної взаємодії викладача-тьютора та слухача в умовах онлайн та дистанційного підвищення кваліфікації; обґрунтовано концепцію і технологію діяльності освітнього/наукового технопарку для підтримки розвитку інновацій в освіті та забезпечення умов для розвитку у наукових, педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників освіти здатностей до експертизи й науково-методичного супроводу інновацій; розроблено нову форму електронного супроводу навчання мистецтв (артнавігатор); структуру та етапи створення науково-методичного кейса «Set of competencies» як засобу професійного розвитку педагогічних працівників, що містить інтелект-карту професійних компетентностей, індивідуальний план професійного розвитку (індивідуальну траєкторію), реалізацію і професійне самовдосконалення; обґрунтовано Проект міжрегіональної співпраці «Нелінійні світорозуміння освіти дорослих» як технологію управління професійним розвитком педагогічних працівників в умовах відкритої освіти».

На третьому етапі проведення дослідження увага виконавців зосереджується на експериментальній перевірці результатів дослідження в освітньому процесі, дослідження вірогідності положень, моделей, технологій у ході проведення масових заходів, організованих кафедрою, а також у процесі безпосередньої участі в освітніх заходах в Україні і за кордоном.

В умовах війни було проведено необхідне корегування тематики дослідження в напрямі практичної спрямованості, зокрема акцентується увага на дослідженні проблем комунікації та інформаційної безпеки, розробці стратегій безпеки для захисту особистості від дезінформації та психологічного впливу в умовах війни, підсилення психолого-педагогічного супроводу переміщених осіб, розробці та вдосконаленні стратегій індивідуалізації професійного розвитку.

Розпочато роботу щодо вивчення вітчизняного і закордонного досвіду у сфері дизайну освітніх програм і навчальних дисциплін: силабус в умовах відкритої післядипломної освіти. Результати проведених опитувань і розроблені та запропоновані слухачам силабуси за конкретними темами, можна вважати пілотним проектом в контексті запитів слухачів в умовах воєнного часу. Під силабусом нами розуміється модернізована навчальна програма нового типу, яка дозволяє індивідуалізувати і диференціювати процес підвищення кваліфікації фахівців, регулювати освітній процес, забезпечувати гнучкість та адаптивність моделей навчання для забезпечення спеціалізованого вдосконалення професійної підготовки і розвитку фахівців шляхом поглиблення, розширення та оновлення їх професійних знань, умінь та навичок на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду.

Відповідно до запиту і особливостей конкретної категорії слухачів при розробці силабусів тем занять (спецкурсів) досліджується використання різних моделей репрезентації силабусів: вордівський документ, сайт (Canva, Google sites, ін.), Е-дошка, інтерактивні аркуші, що може дозволити створювати різноманітні та доступні матеріали для навчання, які відповідають потребам різних категорій слухачів.

Кафедра МОП

Обґрунтовано сутність таких понять як: «моделювання адаптивних процесів в освіті»; «адаптивна модель»; «адаптивна модель професійного розвитку педагогів»; «адаптивна модель професійного розвитку педагогів в умовах відкритого університету післядипломної освіти».

Узагальнено методику розвитку професійної компетентності керівних кадрів освіти, педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритої освіти (підготовлено та подано матеріали до конкурсу).

Охарактеризовано сутність адаптивної моделі професійного розвитку педагогів в умовах відкритого університету післядипломної освіти;

Уточнено зміст адаптивної моделі професійного розвитку керівних кадрів освіти, педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти;

Визначено структурні компоненти адаптивної моделі професійного розвитку керівних кадрів освіти: аналітично-цільова складова; теоретично-змістова складова; технологічна складова; результативно-рефлексивна складова; обґрунтовано їх особливості.

Кафедра ПУ

Теоретично обґрунтовано зміст, складові, показники та чинники психологічного благополуччя учасників освітнього процесу. Установлено, що психологічне благополуччя учасників освітнього процесу у відкритому університеті післядипломної освіти (ПО) як результат переживання особистістю досягнень та успіхів у професійній діяльності її вдосконалення й самопізнання під час ПО має складну структуру, що містить когнітивну (цілісність й несуперечливість картини світу в учасників, адекватне розуміння поточної життєвої ситуації й доцільності професійно-особистісного розвитку, у тому числі й у відкритому університеті післядипломної освіти), афективну (переживання, яке поєднує почуття, зумовлені успішністю (або неуспішністю) трансформації професійного розвитку суб'єкта, його задоволеністю міжособистісними відносинами, спілкуванням в умовах відкритої освіти) та конативну (актуальна успішність поведінки й діяльності, що забезпечує трансформацію професійного розвитку освітян) складові.

В якості базової визнано за доцільне використовувати модифіковану з урахуванням специфіки ПО модель К. Ріфф, відповідно до якої йдеться про 6 основних показників психологічного благополуччя учасників освітнього процесу у відкритому університеті післядипломної освіти: 1) позитивна оцінка себе, свого минулого життя й професійного життя («Самоприйняття як фахівця»); 2) почуття подальшого зростання й розвитку як особистості і фахівця-професіонала («Професійно-особистісне зростання»); 3) переконання, що життя людини є цілеспрямованим і значущим, у тому числі й у контексті професійного розвитку («Ціль у житті»); 4) успішні відносини з оточуючими («Позитивні відносини з іншими учасниками освітнього процесу»); 5) здатність керувати ефективно своїм життям і освітнім середовищем для забезпечення професійного розвитку («Управління освітнім середовищем»); 6) почуття самовизначення, здатність виносити власні судження, виробляти й реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію професійного розвитку («Професійне самовизначення й автономія»).

Виокремлено чинники психологічного благополуччя в умовах відкритого університету післядипломної освіти, за яких професійний розвиток фахівців відбувається більш ефективно: організаційно-процесуальні (наявність чітких цілей, успішності реалізації планів діяльності й поведінки, наявність ресурсів та умов для досягнення, творчий, інноваційний характер освітнього процесу) і соціально-психологічні (психологічна безпека освітнього середовища відкритого університету післядипломної освіти, позитивні міжособистісні взаємини, можливості спілкуватися й одержувати

від цього позитивні емоції, задовольняти потребу в емоційному теплі, психологічній підтримці й визнанні тощо).

Розроблено комплекс методик дослідження показників та чинників психологічного благополуччя педагогічних і науково-педагогічних працівників у процесі післядипломної освіти.

Наразі здійснюється емпіричне дослідження показників та чинників психологічного благополуччя педагогічних і науково-педагогічних працівників у процесі післядипломної освіти за допомогою Google Form з обробкою результатів за допомогою комп'ютерної програми SPSS (версія 23.0).

Проміжні результати дослідження за темою НДР систематично обговорюються, апробуються і затверджуються на засіданнях ученої ради УМО, ЦІПО та засіданнях кафедр.

Публікації за результатами НДР.

За результатами НДР *опубліковано* 612 робіт. Із них:

- монографії – 20
- публікації в наукометричних виданнях – 95
- матеріали міжнародних конференцій – 86
- матеріали всеукраїнських конференцій – 81
- фахові видання – 116
- тези міжнародних конференцій – 73
- тези всеукраїнських конференцій – 63
- інші (статті в наукових періодичних виданнях) – 78

Затребуваність публікацій за результатами НДР у Е-бібліотеці НАПН України визначається кількістю завантажень розміщених джерел. Наразі розміщено 464 роботи, кількість завантажень становить 43 тис. 209. Найбільш затребуваними є публікації Купрієвич В.О. (понад 9 тис. завантажень), Просіної О.В., Скрипник М.І., Швень Я.Л., збірник матеріалів «STEM-школа 2021» (понад 4 тис. завантажень).

Упровадження й апробація результатів НДР.

Результати НДР упроваджуються в *освітній процес*, що забезпечує якість освіти в системі формальної і неформальної післядипломної освіти. З метою професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників розроблено і запроваджено:

- освітньо-професійних програм – 67
- навчальних планів – 98
- навчально-тематичних планів – 109
- робочих навчальних програм – 478
- програм ПК для УВУПО – 37

Результати НДР упроваджуються і проходять апробацію у ході масових заходів наукового, науково-методичного, методичного спрямування, що організовані і проведені кафедрами ЦІПО, віртуальними кафедрами УВУПО. За звітний період проведено 97 таких заходів. Серед них форуми,

конференції, вебінари, діджитал-діалоги, STEM-школа, круглі столи, педагогічні читання, виставки тощо.

За результатами НДР забезпечено трансформацію професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників у системі формальної і неформальної післядипломної освіти під час пандемії і війни. По суті ЦПО і УВУПО набули ознак цифрових двійників. Створено спільну систему забезпечення їх функціонування і взаємодоповнення для реалізації індивідуальної траєкторії професійного розвитку здобувачів освіти – слухачів курсів підвищення кваліфікації. Так, поєднані цифрові ресурси, управління, документоведення, організація освітнього процесу, діяльність реальних і віртуальних кафедр, проведення заходів. Споживачі, замовники освітніх послуг і стейкхолдери мають можливість обрати терміни, форми, зміст професійного розвитку, працювати індивідуально в освітньому середовищі 24/7, поєднуючи формальну і неформальну післядипломну освіту, що забезпечується відкритим університетом післядипломної освіти як результатом НДР.

За період виконання теми НДР на трансформацію професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників із застосуванням моделей і технологій відкритого університету післядипломної освіти були спрямовані такі форми навчання:

- курси підвищення кваліфікації за державним замовленням (9 тис. осіб);
- курси підвищення кваліфікації за кошти фізичних і юридичних осіб (1376 осіб);
- курси за програмами підвищення кваліфікації УВУПО (2562 особи),
- вебінари волонтерських акцій «Переможні обрії освіти» (2022р.), «Освітня ватра перемоги» (2023р.) (усього 10 тис. 418 осіб).

Таким чином, загальна кількість педагогічних і науково-педагогічних працівників, які взяли участь у навчанні за різними моделями, становить 23 тис. 356 осіб з усіх регіонів України та м. Києва. Особливу увагу було приділено індивідуальній траєкторії професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників із переміщених закладів освіти та деокупованих територій.

Результати НДР упроваджуються на 69 *об'єктах* на основі договорів і партнерства.

За результатами НДР отримано 7 *авторських свідоцтв*, зокрема:

Сорочан Т.М., Рябова З.В., Любченко Н.В. Науково-практичні студії «Методологія та практика професійного розвитку менеджера освіти» (серія вебінарів і положення), 2023, № 116227.

Сергеєва Л.М., Стойчик Т.І. Конкурентоздатність як умова професійного становлення фахівців: монографія. Дніпро, Журфонд, 2020. 182 с. № 110284.

Сергеєва Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці. «Букрек», 2022. 56 с. № 115579.

Сергеєва Л.М., Стойчик Т.І. Мартиненко К.В. Організація професійної підготовки фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Наукові записки малої академії наук України. Київ, 2022. 3(25) С. 145–154. № 116788.

Сергеєва Л.М. Управління розвитком професійного навчального закладу: праксіологічні засади : навч. посібн. / За наук. ред. Л. М. Сергеєвої, Т. О. Лукіної. [Л. М. Сергеєва, Т. О. Лукіна, Ю. С. Красильник, О. В. Пащенко, Т. І. Стойчик, В. О. Купрієвич]. К., Ліра-К, 2017. №117795 дата реєстрації

Sergeieva Larysa, Tetyana Stoychuk. The influence of the trends of the world labor market on the quality of vocational education and the competitiveness of Ukrainian specialists. Association agreement: driving integrational changes. Monograph. Accent Graphics Communications. Chicago, Illinois, USA. 2019. № 118367.

Larysa M. Sergeieva Tetiana I. Stoychik Olena V. Tarasova , Tetiana S. Sulyma, Iryna V. Tarasiuk. Development of the modern educational environment of the institution of professional (vocational- technical) education in the digital space. Journal of Higher Education Theory and Practice Vol. 22(7) 2022 S.91-104 № 120532.

Подальші перспективи НДР.

Наступні етапи НДР будуть присвячені узагальненню теорії і практики трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти, розробленню й удосконаленню відповідних освітніх і цифрових технологій, апробації і впровадженню результатів дослідження для підвищення якості освітнього процесу та науково-методичної роботи. Особлива увага буде приділена публікаціям за темою НДР, розміщенню їх у Е-бібліотеці НАПНУ.

Зусилля наукових керівників, відповідальних виконавців і виконавців НДР будуть зосереджені на досягненні мети, повному і якісному виконанні завдань і технічного завдання.